

delovnem mestu. Ker trenutno ni učinkovite ureditve na evropski ravni, takšna dokumentacija pogosto ni na voljo. To še posebej obremenjuje MSP, ki si pogosto ne morejo privoščiti strokovnega ocenjevanja tveganj.

4.11 Če bi imeli sindikati in zavarovalnice dostop do ustrezne dokumentacije proizvajalcev, bi lahko izvajali različne ukrepe za zaščito delavcev ne glede na rok za prenos direktive

in njenih prihodnjih določb (v skladu s splošno priporočeno prakso za izogibanje nepotrebnim tveganjem, kjer je to mogoče).

4.12 EESO skrbi, da bi podaljšanje roka za prenos direktive v prihodnjih letih povzročilo, da bi začela obratovati nova oprema brez vsakršne dokumentacije o možnih tveganjih pri uporabi ali popravilu.

V Bruslju, 21. marca 2008

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o reformi proračuna EU in njegovem financiranju v prihodnosti

(2008/C 204/23)

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 25. septembra 2007 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Reforma proračuna EU in njegovo financiranje v prihodnosti (mnenje na lastno pobudo).

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 20. februarja 2008. Poročevalka je bila ga. FLORIO.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 443. plenarnem zasedanju 12. in 13. marca 2008 (seja z dne 12. marca) s 113 glasovi za, 18 glasovi proti in 15 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Zaradi korenitih sprememb v zadnjih desetletjih Evropska unija začne novo politično agendo, katere prednostne naloge so tudi podnebne spremembe, energija in priseljevanje: nove težave, na katere se je treba odzvati čim prej. EESO je pripravljen sodelovati v razpravi o proračunu, ki jo je začela Evropska komisija, saj gre za ključen instrument za soočanje s temi izzivi.

1.2 Pregled proračuna Evropske unije poteka v občutljivem obdobju ratifikacije Lizbonske pogodbe in ga je treba neposredno povezovati z razpravo o kohezijski politiki, politiki na področju raziskav ter o „pregledu stanja“ SKP. Kmalu bodo tudi volitve v Evropski parlament in delo bo nastopila nova Komisija. Zato EESO poudarja, da je o tako pomembni temi težko razpravljati v obdobju obnove mandata dveh pomembnih institucij. EESO tudi upa, da bodo vlade 27 držav Unije brez zadržkov pripravljene sprejeti strateške odločitve. Komisijo poziva,

naj pojasni, katere instrumente namerava uporabiti v postopku posvetovanja.

1.3 Pri oblikovanju proračunske politike je treba sprejeti temeljno odločitev: federalizem ali medvladni sistem. Jasno je, da je način financiranja proračuna merilo za raven napredka evropske integracije.

1.4 Pred oceno potrebnih ekonomskih virov in metod za njihovo prepoznavanje, ki jih bomo uporabili, bo treba preveriti aktualnost politik Skupnosti, zlasti tistih z dolgo zgodovino, ki jih bo, kljub temu, da so pozitivno vplivale na razvoj in gospodarsko rast, treba prilagoditi in okrepiti za odzive na nove izzive. Pogumno se bo treba lotiti poglobljene analize strukturnih skladov, kohezijskega sklada, regionalnih politik itd. ter analizirati zlasti njihov vpliv in učinkovitost v novih državah članicah, ob upoštevanju Četrtega poročila o gospodarski in socialni koheziji (COM(2007) 273 konč.), o katerem je EESO nedavno pripravil mnenje ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Glej mnenje EESO o Četrtem poročilu o gospodarski in socialni koheziji, CESE 1712/2007.

1.5 Pregled bi morala voditi načela, ki vladajo evropski integraciji: trajnostni razvoj, solidarnost, sorazmernost, mir, uspešnost in napredek, svoboda, varnost, splošna blaginja, poštenost in prerazporejanje sredstev. Učinkovit odgovor na velika tveganja, povezana s podnebnimi spremembami, mora biti referenčni okvir za vse predloge v zvezi s finančnimi perspektivami v prihodnje. Obenem si je treba močno prizadevati za nujno izboljšanje obveščanja, preglednosti in razumljivosti načinov zbiranja in porabe prispevkov evropskih državljanov, tudi zato, da bi se spopadli z evroskepticizmom.

1.6 Treba bi bilo preučiti možnost dokončne odprave vseh popustov, posebnih pravic in odstopanj, značilnih za sedanji proračun: pregled mora predvideti velik korak naprej od teh določb, ki niso v skladu z duhom solidarnosti, značilnim za evropsko integracijo.

1.7 EESO ugotavlja, da je treba pregledati financiranje proračuna EU v skladu s členom 269 Pogodbe ⁽²⁾. Ob upoštevanju različnih možnosti reforme EESO poudarja, da bo, ne glede na izbrano rešitev, reformo treba izvajati postopoma. Treba bo iskati široko soglasje z nacionalnimi parlamenti ter regionalnimi in lokalnimi oblastmi, predvsem pa upoštevati načelo sposobnosti prispevanja vsake države članice, ter povečan obseg ciljev porabe. Glede tega EESO ponavlja stališče, ki ga je izrazil v mnenju *Naša skupna prihodnost – politični izzivi in proračunska sredstva razširjene Unije za obdobje 2007–2013* ⁽³⁾.

1.8 Ob razširjenem pojavu renacionalizacije politik postaja faza izvrševanja proračuna občutljivejša tako z vidika razmerij med institucijami EU in državljani kakor tudi z vidika sprejemanja ukrepov EU v javnosti. Večja delitev odgovornosti med Komisijo in državami članicami pri izvrševanju proračuna je pomemben element, tudi zaradi vključevanja vseh ekonomskih in socialnih akterjev (kot to določa novi člen 274 Lizbonske pogodbe). EESO meni, da je treba dolgoročne strategije nadaljevati s pomočjo finančne kontinuitete, vendar se lahko izkaže, da je potreben določen maneverski prostor za prožnost v primerih hitrega ukrepanja ali spremenjenih okoliščin.

1.9 Načelo sodelovanja in prispevanja, ki je vodilo davčnih sistemov mnogih držav članic Evropske unije in temelji na pravičnosti in prerazporejanju sredstev, se nam zdi najučinkovitejše in najuspešnejše.

1.10 Vse zainteresirane strani na vseh ravneh, od nacionalnih vlad do državljanov, so odgovorne za sredstva Skupnosti in imajo od njih koristi.

1.11 Za boljšo prilagoditev novih in starih politik mednarodnim izzivom in lažje ugotavljanje obsega potrebnih sredstev

⁽²⁾ Prvi odstavek člena 269 se glasi: „Brez vpliva na druge prihodke se proračun v celoti financira iz lastnih sredstev.“

⁽³⁾ Glej mnenje EESO na temo *Naša skupna prihodnost – politični izzivi in proračunska sredstva razširjene Unije za obdobje 2007–2013*, UL C 74, 23.5.2005, str. 32.

bi bilo treba okrepiti celoten sistem predhodnega in naknadnega ocenjevanja. Zagotoviti je treba neodvisnost in transparentnost ocenjevalnega organa.

1.12 Ocena mora upoštevati učinkovitost in medsebojni vpliv različnih sistemov javne porabe: sistema Skupnosti, nacionalnega in regionalnega sistema ter tudi možnost sodelovanja različnih akterjev v procesu (Evropska investicijska banka, javno-zasebna partnerstva itd.).

1.13 Zagotoviti bo treba skladnost z instrumenti makroekonomske politike: pakt stabilnosti in rasti na primer določa stroga merila glede stabilnosti, vendar pa ne daje praktično nobenega pomena rasti in s tem javnim naložbam. Treba bo izboljšati tudi usklajevanje nacionalnih proračunskih politik.

1.14 Novi svetovni gospodarski in finančni pojavi so v zadnjih letih povzročili povečanje konkurence med trgi in večjo ogroženost na področju zaposlovanja v Evropski uniji. Skladi, kot je Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji, so primer instrumentov, ki so potrebni, vendar ne zadoščajo za spopad s tovrstnimi pojavi.

2. Uvodne ugotovitve

2.1 S sporočilom SEC(2007) 1188 konč. je Evropska komisija začela javno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi o pregledu proračuna za 2008/2009. Na podlagi rezultatov prvega posvetovanja, ki se bo zaključilo 15. aprila 2008, bo Komisija predvidoma konec leta 2008 ali v začetku leta 2009 predstavila besedilo (še vedno ni jasno, ali bo to bela knjiga), ki bo predlog za oceno, pregled in spremembe sistema lastnih sredstev Unije ter načinov pridobivanja in porabe sredstev za dejavnosti EU.

2.2 Po zaključku posvetovanja, predvidoma 15. aprila 2008, bo Komisija na konferenci (27. maja 2008) predstavila sklepe. Konec leta 2008 ali v začetku leta 2009 bo Komisija predstavila nov revidiran dokument, medtem ko bo konkreten predlog predstavila v tretji, zadnji fazi (2010–2011).

2.3 EESO ima nalogo in priložnost odgovoriti na vprašanja, ki jih je pri posvetovanju postavila Komisija, ter povedati svoje mnenje o konkretnih predlogih drugih institucionalnih akterjev v zvezi z reformo proračunskega sistema EU.

2.4 Potreba po koreniti reformi evropskega proračuna je temeljnega in prednostnega pomena ne le za zagotovitev pravičnosti in preglednega financiranja Unije in njenih politik, temveč tudi za premostitev nedavne institucionalne krize ter boljši izkoristek rezultatov, ki jih prinaša Lizbonska pogodba.

3. Kratka zgodovina proračuna EU

3.1 Proračun EU je treba obravnavati kot enega temeljnih instrumentov za doseganje političnih ciljev Unije. Čeprav je njegova teža v absolutnem smislu velika, gre za zgolj majhen odstotek, ki se je v zadnjem času nenehno zmanjševal, kljub širitvi na 27 držav⁽⁴⁾.

3.2 Nekatere politike EU, kot na primer kohezijska politika, potrebujejo finančno pomoč za izvajanje, medtem ko druge politike, kot je politika konkurence, za doseg svojih ciljev uporabljajo drugačna sredstva. Financiranje in delovanje proračuna morata biti zasnovana tako, da omogočata uresničitev ciljev politik, ki temeljijo prav na proračunu.

3.3 Proračun EU je že od samega začetka doživljal spremembe in preobrazbe, ki so spremljale faze evropske integracije: enotni trg, širitve in predvsem večanje števila politik Evropske unije. Znatno del proračuna je bil tradicionalno namenjen relativno majhnemu številu politik, vendar pa so tudi politični cilji doživljali spremembe in razvoj, ki upravičujejo ponoven pregled proračuna.

3.4 Evropsko skupnost za premog in jeklo (ESPP), ustanovljeno leta 1952, je financiral dejanski sistem lastnih sredstev, ki so izhajala iz natančno določenega deleža za vsako proizvedeno tono jekla, ki so ga premogovniška in jeklarska podjetja nakazovala neposredno v proračun Skupnosti. V skladu z načelom solidarnosti in da bi zagotovili neodvisnost od nacionalnih zahtev, je Pogodba ES določila, da se „brez vpliva na druge prihodke proračun v celoti financira iz lastnih sredstev“ (člen 269).

3.5 S sklepom Evropskega sveta iz Luxembourgja z dne 21. aprila 1970 je bil uveden pravi sistem financiranja, ki temelji na lastnih sredstvih; ta so opredeljena kot prihodki, ki se za vedno dodelijo Skupnosti za financiranje proračuna in do katerih ima pravico, ne da bi morale države članice o tem naknadno sprejeti sklep. Danes finančni okvir sestavljajo **kmetijske dajatve in carine**, ki se zaračunajo na zunanjih mejah pri uvozu, delež usklajene davčne osnove davka na dodano vrednost (DDV) ter delež bruto domačega proizvoda (BDP), ki se plača zgolj, če prvi trije viri na zadoščajo za pokritje finančnih obveznosti Skupnosti.

3.6 Izračun deleža iz **DDV**, ki temelji na povprečni stopnji, ponderirani glede na neto znesek prihodkov („metoda prihodkov“), je povzročil, da se je ta vir pretvoril iz dejanskega „lastnega“ sredstva v statistično sredstvo za izračun prispevka držav članic in se tako oddaljil od duha, ki je vladal ob njegovi uvedbi.

3.7 Z leti je izvor lastnih sredstev doživel pravo revolucijo. Glede na podatke, ki jih je objavila Komisija v posvetovalnem dokumentu⁽⁵⁾, je leta 1988 vir BDP predstavljal manj kot 11 %, 28 % je bil delež carin in kmetijskih dajatev in 57 % DDV, za

leto 2013 pa se predvideva, da bo BDP prispeval 74 % proračunskih prihodkov, carinske in kmetijske dajatve 13 % in viri iz DDV 12 %.

3.8 To pomeni, da se večina sredstev, namenjenih Evropski uniji, že danes črpa iz proračunov držav članic, kjer se včasih prikazujejo kot „postavke porabe“, v prihodnje pa bo tega še več. Če samo pomislimo, da se bodo do leta 2013 lastna sredstva zmanjšala na 12 %, lahko ugotovimo, da se financiranje proračuna popolnoma odmika od besedila in duha Pogodbe.

3.9 Poleg virov financiranja se je tudi struktura porabe proračuna z leti močno spremenila. Na primer plačila v okviru skupne kmetijske politike (SKP) so vrhunec dosegla leta 1985 s 70,8 %, leta 1988 pa so se ustalila na 60 % vseh izdatkov. Leta 2013 pa se bodo izdatki za SKP skorajda preplovali in dosegli 32 %. Razvoj kohezijske politike pa je bil ravno obraten: leta 1965 ji je bilo namenjenih le 6 % vseh izdatkov, leta 1985 10,8 %, leta 1988 17,2 %, leta 2013 pa bodo izdatki zanjo znašali 35,7 % proračuna EU. Pri načrtovanem pregledu SKP bo treba upoštevati ne le podporo kmetijstvu, temveč tudi prednosti, ki jih ta zagotavlja državljanom Unije, zlasti glede kakovosti in nadzora.

3.10 Posebej od Maastrichtske pogodbe dalje se pojavlja problem skladnosti: Evropska unija je dobila nove pristojnosti in postopoma so bili opredeljeni novi cilji (kot na primer nedavno prizadevanja na področju okolja), vendar pa to ni vplivalo na obseg proračuna EU, ki je v osnovi ostal enak.

3.11 Obstaja več instrumentov, ki niso vključeni v proračun, kot je na primer nedavno ustanovljen Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji. Ti instrumenti nimajo posebnega finančnega kritja: njihovo delovanje in uporaba sta odvisna od proračunskega viška drugih proračunskih postavk ter drugih neporabljenih sredstev EU. V praksi takšen sistem pomeni, da so ti instrumenti manj pomembni in da sta njihovo financiranje in delovanje pravzaprav obrobne pomena.

3.12 Zaradi drugih elementov, kot je bila leta 1985 uvedba tako imenovane „britanske izjeme“, ki je bila nato razširjena na druge države, ter številnih odstopanj in neravnovesij, ki še povečujejo nerazumljivost in nepreglednost proračuna, je še toliko bolj nujno in vitalno ter absolutno potrebno pregledati proračun ter načine njegovega delovanja in financiranja.

4. Potreba po pregledu proračuna, da bi bila Evropska unija pripravljena na prihodnje izzive

4.1 EESO meni, da mora biti proračun v svetu tako edinstvene organizacije, kot je Evropska unija, v skladu s temeljnimi načeli evropske integracije, ki so zajeta v pogodbah, zlasti ustanovitvenih. Cilji, kot so mir, uspeh in napredek, svoboda,

⁽⁴⁾ Glej tabeli v dodatku.

⁽⁵⁾ SEC(2007) 1188 konč. Sporočilo Komisije – Reforma proračuna v spreminjajoči se Evropi, javni posvetovalni dokument v zvezi s pregledom proračuna za 2008/2009.

varnost, skupna in splošna blaginja, pravičnost in prerazporejanje sredstev, morajo biti glavna referenca v trenutkih odločanja. Pri izzivih, kot so podnebne spremembe in slabšanje stanja okolja, bi tudi trajnost morala biti pomembno vodilno načelo za vse odhodke, predvidene v prihodnjem proračunu.

4.2 Sprejete odločitve morajo odražati preglednost in razumljivost celotnega okvira, ki ureja proračun, s čimer prispevajo k vzpostavljanju neposrednejšega stika med evropskimi državljani in institucijami Unije.

4.3 Pri pregledu proračuna je treba zagotoviti spoštovanje načela enakosti med državami članicami in odpraviti vsa odstopanja, popuščanja in posebne pravice. Pri prispevkih držav članic v proračun EU je treba upoštevati njihovo splošno raven blaginje ter načelo solidarnosti.

4.4 Pregled proračuna bo v imenu načela nediskriminacije in enakosti vseh evropskih državljanov moral predvideti posebne ukrepe za odpravo sistema odstopanj, privilegijev in izjem, ki veljajo za nekatere države.

5. Za spremembo sedanjega sistema financiranja

5.1 Posvetovalni dokument, ki ga je predstavila Evropska komisija, bi moral ponuditi priložnost za resno razpravo vseh akterjev, institucionalnih, političnih in socialnih, da bi lahko premagali protislovja, značilna za evropski proračun in zlasti za njegovo financiranje.

5.2 EESO poudarja, da bo med procesom uvajanja sprejetih sprememb zaradi občutljivosti te teme treba iskati široko soglasje med vsemi zainteresiranimi akterji, od nacionalnih parlamentov do socialnih partnerjev in civilne družbe, prizadevati si bo treba za postopno izvajanje, da bi zagotovili splošno sprejemanje projekta reforme, s ciljem izogniti se prednostni obravnavi te ali one države članice.

5.3 EESO verjame, da bo po zaslugi nove Lizbonske pogodbe pregled proračuna prinesel tak sistem financiranja proračuna, ki bo vključeval nove oblike lastnih sredstev. Treba bi bilo odpraviti zlasti dve neskladji današnjega stanja: dejstvo, da 70 % sredstev prihaja iz BDP, ki je, vsaj formalno, pomožen vir, ter dejstvo, da več kot 85 % vseh sredstev izhaja iz virov, ki v resnici niso „lastni“, in so torej neposredno nakazana Uniji.

5.4 EESO si torej želi vrnitve k besedilu in duhu člena 269 Pogodbe, ki nedvomno določa primat lastnih sredstev pri financiranju proračuna. Pozdravlja razpravo, ki jo je v Evropskem

parlamentu sprožilo Lamassourjevo poročilo ⁽⁶⁾, v katerem so, med drugim, navedene zamisli o reviziji sistema lastnih sredstev:

- DDV;
- trošarina za goriva v prometu in drugi energetski davki;
- trošarina za tobak in alkohol;
- davek od dobička podjetij.

5.5 Treba je kvantitativno in kvalitativno izboljšati obveščanje, preglednost in učinkovitost sistema za evropske državljane. Poleg tega morajo ti imeti možnost kar se da zavestno sodelovati pri nadzoru, ocenjevanju in določanju namembnosti prispevkov, ki jih dajejo EU za njeno delovanje in uresničevanje njenih politik. To je temelj vsake demokratične vladavine.

5.6 Jasno je, da je način financiranja proračuna merilo za raven napredka evropske integracije. V bolj federalnem sistemu bi bil evropski davek upravičen in bolj transparenten. Vseeno pa je predpostavka, da evropski ekonomisti v sedanjem položaju ne bi uspeli najti rešitve, zmotna in odraža pomanjkanje politične volje.

6. Politike in vloga Evropske unije

6.1 Evropska komisija v sporočilu SEC(2007) 1188 konč. navaja vrsto dejavnikov ⁽⁷⁾, ki neposredno in posredno vplivajo na strateške izbire in politično agendo Evropske unije. Med te dejavnike spadajo tako staranje prebivalstva kot znanstveni in tehnološki napredek, konkurenčnost svetovnih trgov, podnebne spremembe, solidarnost kot zaveza Evrope ter politike na področju razvoja podeželja.

6.2 Proračun je eden bistvenih elementov za uresničitev ciljev, usmerjenih v napredek EU, zato je treba njegov pregled opraviti na podlagi obsežnega in podrobnega razmisleka o vlogi in ciljih Unije 27 držav.

6.3 EESO torej meni, da bo treba v fazi posvetovanja v institucijah in zunaj njih najti soglasje o tem, katere politike so temeljnega pomena za prihodnost Evrope. Nato bo treba določiti, kako bo Evropska unija okrepila svojo vlogo in razširila področje delovanja na teh področjih. Najbolje bi bilo, da vse to poteka v luči nove pogodbe.

6.4 Pri odločitvah v zvezi s politikami, ki morajo biti v ospredju delovanja Unije v prihodnjih letih, je treba pozorno analizirati vsa v preteklosti ugotovljena neskladja in zamude, predvsem v sistemu financiranja, da ne bi ponavljali istih napak.

⁽⁶⁾ Evropski parlament: Poročilo o prihodnosti lastnih sredstev Evropske unije (A6-0066/2007) z dne 13. marca 2007, poročevalec: Alain Lamassoure.

⁽⁷⁾ Glej točko 2.1 sporočila SEC(2007) 1188 konč.

6.5 Med različnimi področji delovanja in bolj specifičnimi politikami, ki jih Komisija v posvetovalnem dokumentu opisuje kot izzive v prihodnosti, je treba dati poseben poudarek, tudi v ekonomskem smislu, ukrepom v korist ekonomske in socialne kohezije. Zlasti po zadnji širitvi Unije so se povečale neenakosti in pregled proračuna bi moral biti tudi priložnost za nadaljnje spodbujanje manj razvitih območij, iz preprostega razloga, ker gospodarski in družbeni razvoj tudi manj bogatih območij Unije pozitivno vpliva na vse države članice in njihova gospodarstva.

6.6 Poleg tega morata solidarnost in socialna pravičnost, kot že rečeno, ostati vrednoti, ki navdihujeta delovanje EU. Ob izzivih, kot je na primer priseljevanje, mora EU znati projicirati svojo vlogo in svoj socialni model zunaj svojih meja ter za to imeti na voljo zlasti finančne instrumente, katerih cilj bo odpraviti razloge za izseljevanje v državah izvora.

6.7 Spopadanje z izzivom podnebnih sprememb postaja čedalje pomembnejša prednostna naloga za Evropo in to bi v prihodnosti morali odražati prednostni cilji glede porabe sredstev. Treba je zagotoviti dodatna sredstva za raziskave in razvoj naprednih tehnologij na področju energetike in prometa ter razvijati metode zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida. Znatna sredstva bi bilo treba dodeliti tudi podpori ukrepom prilagajanja in blažitve v najmanj razvitih državah ter podpori naložbam z nizkimi emisijami ogljika v hitro razvijajočih se gospodarstvih.

7. Približevanje evropskih državljanov proračunskim politikam

7.1 Sama struktura proračuna, ki nujno potrebuje reformo, je prispevala k institucionalni krizi Evropske unije: kratkovidna razprava o lastnih sredstvih, ki se je začela v zadnjih letih, je prispevala k današnji slabi podobi Evropske unije. Zapletenost, pomanjkanje razumljivosti ter odstopanja in izjeme so dejavniki, ki se oddaljujejo od načel evropske integracije in obnavljajo evroskepticizem.

7.2 Po težavah pri sprejemanju najprej ustavne in nato Lizbonske pogodbe proračun in potreba po njegovi reformi ne smeta biti še en dejavnik, ki bo spodbujal razmišljanje, da se denar evropskih državljanov steka v „jamo brez dna“, zato je treba narediti jasnejšo povezavo med porabo in doseženimi rezultati.

8. Kakšna bo prihodnost lastnih sredstev?

8.1 Razprava o načinih financiranja Unije je eden od najbolj kontroverznih vidikov pregleda proračuna. Sedanji okvir financiranja proračuna (omenjen v točki 3.7) se precej razlikuje od financiranja, ki v glavnem temelji na lastnih sredstvih. V perspektivi revizije je mogoče marsikaj: od uvedbe novega sistema lastnih sredstev, ki bi zamenjal prejšnje oblike financiranja, do rešitev, ki dajejo prednost BDP držav članic.

8.2 Evropski parlament je s *Poročilom o prihodnosti lastnih sredstev Evropske unije*, ki je bilo sprejeto marca lani (poročevalec:

LAMASSOURE)⁽⁸⁾, kritiziral sedanjo strukturo proračuna in njegovo financiranje, ter predlagal reformo v dveh fazah, ki pa bi bili del istega sklepa. Prva, prehodna faza, bi bila izboljšanje sedanjega sistema nacionalnih prispevkov, druga faza pa bi po mnenju EP morala voditi v uvedbo lastnega sredstva, ki bi nadomestilo sedanje mehanizme.

8.3 Evropski parlament je ponovno poudaril, da uvedba evropskega davka ne bi pomenila nič revolucionarnega, ker ne bi imela nobenega vpliva na bremena davkoplačevalcev, in navedel merila, ki bi jih moral upoštevati nov sistem: zadostnost, stabilnost, razumljivost in preprostost, nizki stroški izvajanja, učinkovito dodeljevanje sredstev, vertikalna pravičnost (prerazporejanje), horizontalna pravičnost (enak učinek na vse evropske davkoplačevalce) in pravični prispevki (v skladu z bogastvom in blaginjo različnih držav).

8.4 Na podlagi že večkrat izražene ugotovitve, da evropski proračun ne zadošča za uresničevanje ciljev EU in za njeno soočanje z izzivi, želi EESO začeti razmislek o evropskem davku. Izhajajoč iz ocene različnih ravni pomembnosti evropske zakonodaje bi lahko predvideli uporabo morebitnih sankcij za države, ki ne izpolnjujejo obveznosti prenosa nekaterih direktiv, ki so temeljnega pomena, s tako pridobljenimi sredstvi pa bi lahko financirali evropske projekte.

8.5 EESO ceni skladnost poročila Evropskega parlamenta in njegove številne predloge, strinja pa se tudi z analizo sedanjega stanja proračuna in potrebo po njegovi reformi. Obenem želi opozoriti na možne težave pri uvedbi takšnega sistema. Uvedba financiranja, ki bi temeljilo na „evropskem davku“, bi nedvomno sprožila močan odpor, zlasti zaradi težav pri komuniciranju z državljani.

8.6 Zato si bo Evropska unija morala še bolj prizadevati ne le za podporo konkurenci, temveč tudi za ohranjanje in spodbujanje kohezije, okolja, zaposlovanja in evropskega socialnega modela.

8.7 EESO meni, da je treba pri odločitvah, sprejetih v okviru reforme proračuna, iskati rešitve, ki se bodo izogibale odstopanjem in izjemam in dajale prednost sposobnosti prispevanja držav članic, v skladu z načeli pravičnosti, enakopravnosti in solidarnosti. Poudarja pa tudi, da razprava o virih, četudi je bistvenega pomena, ne sme zasenčiti razprave o strateških odločitvah, vlogi in politikah Evropske unije, ali je postaviti na stranski tir.

9. Za transparentne in učinkovite oblike izvrševanja proračuna

9.1 Izvrševanje proračuna je drug pomemben vidik pregleda proračuna. Transparentnost, zanesljivost in razumljivost so merila, ki imajo v tej fazi posebej pomembno vlogo, poleg tega pa ravno prek izvrševanja proračuna evropski državljani prihajajo v stik z delovanjem EU in presojo oprijemljive rezultate.

⁽⁸⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A6-2007-0066+0+DOC+WORD+V0//EN>.

Treba je tudi zagotoviti usklajenost proračunskega ciklusa z institucionalnimi mandati Evropskega parlamenta, Komisije in Sveta.

9.2 EESO meni, da so potrebna dodatna prizadevanja za obveščanje evropskih državljanov o rezultatih evropskih politik in skladov iz dveh bistvenih razlogov: 1) zaradi transparentnosti; 2) zaradi boja proti evroskepticizmu in proti obveščanju, ki pogosto namesto uspehov raje pristransko poudarja neuspehe, čeprav jih je manj.

9.3 V zvezi s stabilnostjo finančnih okvirov in njihovo notranjo prožnostjo EESO meni, da je treba dolgoročnim strategijam Evropske unije (kot so zaposlovanje, raziskave in razvoj, okolje, energetika) zagotoviti določeno kontinuiteto, medtem ko mora za kratkoročne prednostne naloge veljati določena mera prožnosti zaradi prilagajanja spremembam okoliščin in hitrega ukrepanja, pri čemer morajo predvsem države članice v takih primerih imeti maneverski prostor.

9.4 Razprava o izvrševanju proračuna se mora nujno nanašati tudi na upravljanje proračuna in s tem povezano odgovornost. Danes države članice neposredno upravljajo z 80 % proračuna, za preostalih 20 % pa je pristojna Evropska komisija, ki pa je kljub temu v celoti odgovorna za izvrševanje proračuna. EESO poudarja, da bi bilo treba tudi to razdelitev ponovno preučiti, da bi ugotovili, ali je še vedno aktualna.

9.5 Pri tem je treba v kar največji meri upoštevati novo pogodbo, ki člen 274 spreminja tako: v prvem pododstavku se začetek stavka „Komisija izvršuje proračun“ nadomesti s „Komisija izvršuje proračun v sodelovanju z državami članicami“; drugi pododstavek se nadomesti z naslednjim: „Uredba določa obveznosti držav članic v zvezi z revizijo in nadzorom izvrševanja proračuna in nastalih obveznosti. Za vsako institucijo določa tudi obveznosti in podrobna pravila, ki se nanašajo na njen delež odhodkov“.

V Bruslju, 12. marca 2008

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

PRILOGA

k mnenju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Naslednji amandmaji, ki so zbrali več kot četrtino glasov, so bili med razpravo zavrnjeni (člen 54, točka 3 poslovnika):

Točka 1.3

Točka se črta:

~~Pri oblikovanju proračunske politike je treba sprejeti temeljno odločitev: federalizem ali medvladni sistem. Jasno je, da je način financiranja proračuna merilo za raven napredka evropske integracije.~~

Rezultat glasovanja

Za: 40 Proti: 87 Vzdržani: 10

Točka 7.3

Za točko 7.2 se doda nova točka 7.3:

Eno večjih skrbi v zvezi s sedanjim finančnim sistemom EU povzroča njegova nezmožnost upravljanja financ na takšen način, da bi revizorji potrdili zaključne račune. Predstava, ki smo ji priče vsako leto, ko revizorji odklonijo potrditev večine odhodkov, vodi k slabemu slovesu v državah članicah. Kakršen koli nov sistem bi moral rešiti ta problem.

Rezultat glasovanja

Za: 37 Proti: 94 Vzdržani: 12
